

هایدگر و مرگ

درباب امکانِ ناممکنیِ دازاین در «هستی و زمان»

پل ادواردز، استفان میولهال، برنت ادکینز و ...

نردآوری و ترجمه:

مرداد پارسا

سرشناسه: پارسا خانقاه، مهرداد، ۱۳۶۳-، گردآورنده، مترجم

عنوان و نام پدیدآور: هایدگر و مرگ، درباب امکان ناممکنی دازاین در «هستی و زمان»: پل ادواردز، استفان میولهال، برنت ادکینز و ... / گردآوری و ترجمه: مهرداد پارسا.

مشخصات نشر: تهران: انتشارات شَوند، ۱۳۹۵. ● مشخصات ظاهری: ۲۱۴ ص: ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۶۵۸۲-۰۰-۶ ● وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: عنوان: Heidegger and Death: On the Possibility of Impossibility of Dasein in *Being and Time*

یادداشت: کتاب حاضر شامل مجموعه مقالاتی است درباب مفهوم مرگ در فلسفه‌ی مارتین هایدگر که از کتب مختلف گردآوری و ترجمه شده است.

یادداشت: کتب مشابه ● یادداشت: نمایه ● موضوع: هایدگر، مارتین، ۱۹۷۶-۱۸۸۹ م. -- نظریه درباره مرگ

موضوع: هایدگر، مارتین، ۱۹۷۶-۱۸۸۹ م. -- نظریه درباره هستی‌شناسی ● موضوع: Heidegger, Martin-- Views on Ontology

موضوع: Heidegger, Martin-- Views on death ● موضوع: مرگ -- مقاله‌ها و خطابه‌ها

موضوع: Death -- Addresses, essays, lectures ● موضوع: هستی‌شناسی -- مقاله‌ها و خطابه‌ها

موضوع: Ontology -- Addresses, essays, lectures

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۵ پ ۱۹/۵ B۲ ● رده‌بندی دیویی: ۱۹۳ ● شماره‌ی کتاب‌شناسی ملی: ۴۳۸۲۵۵۵

Heidegger and Death

On the Possibility of Impossibility of Dasein in *Being and Time*

Paul Edwards, Stephen Mulhall, Brent Adkins, ...

Mehrdad Parsa

تهران، خیابان ولیعصر، بالاتر از میدان ولیعصر، کوچه‌ی روشن، پلاک ۴۰، طبقه‌ی ۲، ح. ۱
کد پستی: ۱۴۱۵۸۵۳۴۴۶ تلفن: ۸۸۳۹۲۷۰۲ - ۰۲۱ نمابر: ۸۸۹۱۵۲۵۹ - ۰۲۱

ناشر: شَوند

هایدگر و مرگ پل ادواردز، استفان میولهال، ... مهرداد پارسا

چاپ اول: بهار ۱۳۹۶، تهران تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

چاپ و صحافی: طهرانی

طرح روی جلد از میثم پارسا

ISBN: 978-600-96582-0-6

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۶۵۸۲-۰۰-۶

Printed in Iran

حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است

فهرست

۷	مقدمه‌ی مترجم
۱۱	۱. پیوست مرگ/ برنت ادکینز
۳۹	۲. طرح افکنی‌های مرگ/ برنت ادکینز
۵۹	۳. مباشر عدم/ برنت ادکینز
۸۳	۴. میرایی بشری: هایدگر، درباره‌ی چگونگی ترسیم امکان ناممکن/ «ارین»/ اشفاق میولهاال
۱۰۷	۵. هایدگر و مرگ به مثابه‌ی «امکان»/ پل ادواردز
۱۳۱	۶. دازاین، وجود و مرگ/ کارول جی. وایت
۱۵۷	۷. مفهوم مرگ در مستی و زمان/ ویلیام دی. بلتر
۱۸۷	پیوست: در باب شیوه‌های مردن/ گفتگو با برنت ادکینز
۲۱۱	نمایه‌ی نام‌ها

مقدمه‌ی مترجم

تنه در مرگ است که بهیقین می‌توانم بگویم من هستم.

- هایدگر

هایدگر به‌رغم پایبندی و تأکید ویژه‌اش بر مسئله‌ی هستی، در بخش مهمی از هستی و زمان به نقش محوری مرگ و تأثیر نفی‌کننده‌ی آن بر هستی دازاین می‌پردازد. محوریت مرگ در کتاب هایدگر به این دلیل است که به‌رغم کارکرد پایان‌بخش‌اش، امکانی را برای پرداختن به سرآنها، خاستگاه‌ها فراهم کرده و از این رو سیر وجودی دازاین را از آغاز تا پایان ترسیم می‌کند. مرگ بنیادی است که آدمی را به بی‌بنیادی فرامی‌خواند و البته جای آن که نفی معنا باشد، جلوه‌ای است از کلیت معنا در باز یافتی هستی‌شناختی. دازاین به‌واسطه‌ی آگاهی از مرگ رتناهی وجودی خویش، به‌واسطه‌ی مرگی که نقشی تنظیمی دارد، عزم خود را جزم می‌کند تا امکان‌های خویش را در افق زمانمند تناهی‌اش سامان دهد. از این حیث، مرگ وجودی است که هر امکانی از دازاین را ممکن و در عین حال ناممکن می‌سازد؛ از این رو ممکن می‌سازد که طرح‌افکنی دازاین بر امکان‌هایش از به‌سوی-مرگ-بودن‌اش نشأت می‌گیرد، و به این دلیل ناممکن می‌سازد که با آمدن مرگ نه دازاینی می‌ماند، نه طرحی رتنه‌ای.

کتاب حاضر شامل مقالاتی است که هر یک به قصد فهم و تحلیل تلقی هایدگر از مرگ نگاشته شده‌اند و بیش از آن که شرحی ساده بر آن باشند، به نقد و ارزیابی آن می‌نشینند. در سه فصل نخست که برگرفته از کتاب مرگ و میل در هگل، هایدگر و دلوز (۲۰۰۷) اثر برنت ادکینز، فیلسوف امریکایی است، تلاش اصلی ادکینز معطوف به ارائه‌ی قرائتی گام‌به‌گام از مفهوم مرگ در هستی و زمان از خلال روش پدیدارشناختی

هایدگر است که البته با خوانشی کانتی از او تجهیز شده است. به علاوه، اهمیت رویکرد ادکینز در این است که با استفاده از مفهوم فقدان در روان‌کاوی فرویدی برداشت هایدگر از مرگ را برداشتی مالیخولیایی معرفی کرده و دازاین را نمونه‌ای کلاسیک از سوژه‌ی مالیخولیایی می‌داند. در فصل چهارم، میولهاال به تبع هایدگر مرگ را اصل جریان زندگی دازاین جای می‌دهد، اما تمرکز او بیشتر بر مرگ به مثابه‌ی رخا‌ی است که به زندگی دازاین خاتمه می‌دهد؛ از نظر میولهاال مرگ نه فعلیت یا امکان، بلکه غیاب کامل است، غیاب محض و کاملی که دازاین پیش از تولد و پس از مرگ به نحو سه‌بی‌بی آن تجربه می‌کند. او با توجه به عدم آغازین و پیشاوجودی دازاین، بر مسئله‌ی عدم سرودن هستی او تأکید می‌کند و هستی آدمی را نه وجودی امکانی، بلکه هستی محتملی می‌داند که رواقع به دیدگاه سارتر در باب وجود انسانی شباهت دارد؛ چیزی همچون شوری فایده.

پل ادواردز در فصل پنجم به مفهوم مرگ به مثابه‌ی امکان می‌پردازد و معانی مختلف آن را بررسی می‌کند و درهیدر مکانی بودن مرگ را نادرست و بی‌معنا می‌داند. از این منظر، مقاله‌ی ادواردز یکی از انشادی‌ترین متونی است که تاکنون درباره‌ی هایدگر نوشته شده است و بخش عمده‌ای از تحلیل‌های او را رد می‌کند. با این همه، وایت در مقاله‌ی ششم می‌کوشد نشان دهد که مخالفت‌ها و نقدهای ادواردز حاصل نوعی بدفهمی در مورد معنای امکان و ناسازگاری تمایز هایدگر میان معانی مختلف مردن است، و بنابراین بحث مرگ را در سطحی دیگر از می‌کند. به اعتقاد او، برای پرهیز از این کژفهمی باید میان مرگ یک شخص و مرگ اگزیستانسیال دازاین تمایز بگذاریم. هایدگر نمی‌خواهد از مرگ شخص معنایی فردی به دست آورد، بلکه قصدش تأکید بر مرگ دازاین است و درواقع با پیش کشیدن مرگ دازاین مقدمات ورود به پرسش بنیادین عدم را فراهم می‌سازد. تلاش برای تصحیح دیدگاه ادواردز از سوی وایت، در فصل بعدی کتاب به قلم بلنتر نیز ادامه می‌یابد و تکمیل می‌شود. محور بحث بلنتر حول این ایده‌ی ناسازگار می‌چرخد که چگونه می‌توان مرگ را یکی از شیوه‌های هستی دازاین یا یکی از شیوه‌های دازاین بودن تلقی کرد، البته شیوه‌ای که در آن دازاین دیگر قادر به بودن و زیستن نیست و بنابراین امکان تجربه‌ی هیچ شکلی

بیان سلیس و نقدهای عمدتاً روشن نویسندگان مقالات حاضر ما را از ذکر مقدمات و توضیحات بیشتر درباره‌ی آن‌ها بی‌نیاز می‌کند. با این همه، در بخش پیوست کتاب گفتگویی گنجانده شده که در قالب ملاحظات پایانی، برداشت‌های دیگر از مرگ را در نسبت با رویکرد هگلی و دلوزی بررسی می‌کند و به معنایی، کلیتی از قدرت‌ها و محدودیت‌های رویکرد وی را به نمایش می‌گذارد. از برنت ادکینز به خاطر این گفتگو که در ژانویه ۲۰۱۶ انجام گرفت سپاسگزارم و امیدوارم مباحث آن برای خوانندگان انتقادی علاقه‌مند به تفکر‌های دیگر و شیفتگان ایده‌ی مرگ مفید باشد. همین‌طور، سپاسگزارم از محمد جواد سیدی که برگردان فصلی از کتاب را برعهده گرفت. مقاله‌ی ویلیام بلتر را به فارسی ترجمه کرد. درنهایت، گرچه از‌هایدگر آثار و متون قابل‌تأمل بسیاری منتشر شده، اما از آن‌جا که مرگ در قلب هستی و زمان جای دارد، تمامی مقالات حاضر که مشخصاً به مفهوم مرگ می‌پردازند، به ما امکان می‌دهد‌هایدگر و زمان را این بار از خلال مفهومی بنیادین در فلسفه و هستی‌انسانی فهم کنیم.

مهرداد پارسا

پائیز ۹۵